

Pædagogisk læreplan for Børnehuset Møllehaven

Den pædagogiske læreplan udgør rammen og den fælles retning for vores pædagogiske arbejde med børnenes trivsel, udvikling, læring og dannelse i Børnehuset Møllehaven. Læreplanen er et levende dokument, som kort beskriver vores pædagogiske overvejelser og refleksioner med eksempler, der er retningsgivende for det pædagogiske arbejde i hverdagen.

Det fremgår af den pædagogiske læreplan, hvordan vi i Børnehuset Møllehaven, så vidt muligt, gennem hele dagen etablerer et pædagogisk læringsmiljø, der med leg, planlagte vokseninitierede aktiviteter, spontane aktiviteter, børneinitierede aktiviteter samt daglige rutiner giver børnene mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes.

Det pædagogiske læringsmiljø er tilrettelagt, så det inddrager hensynet til børnenes perspektiver og deltagelse, til børnefællesskabet, til den aktuelle børnegruppes sammensætning og til børnenes forskellige forudsætninger.

Vi arbejder med, at det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø er integreret i det pædagogiske arbejde med etablering af pædagogiske læringsmiljøer.

Vi tilstræber at vurdere børnemiljøet i et børneperspektiv og i at inddrage børns oplevelser af børnemiljøet ud fra deres alder og modenhed.

Vi bygger den pædagogiske læreplan på de beskrivelser af rammer og indhold for den styrkede læreplan, der fremgår af lovgivningen og på Hjørring Kommunes Børnepolitik.

Hvis du vil vide mere om rammen for den pædagogiske læreplan:

<https://emu.dk/dagtilbud/forskning-og-viden/den-styrkede-paedagogiske-laereplan/den-styrkede-paedagogiske>

Hvis du vil vide mere om Dagtilbudspolitikken:

<https://hjoerring.dk/demokrati/planer-politikker-og-strategier/politikker-boern-unge-og-familie/dagtilbudspolitik>

Kort om børnehuset Møllehaven

Børnehuset Møllehaven ligger lidt uden for Hjørring by i et skønt naturområde. Børnehuset har både en vuggestue og en børnehave. Vi har omkring 50 børn i gennemsnit i hele huset.

Størstedelen af vores vuggestuebørn starter i Mariehøne-gruppen, når de er omkring 11 måneder. Vi har mellem 15 og 20 vuggestuebørn

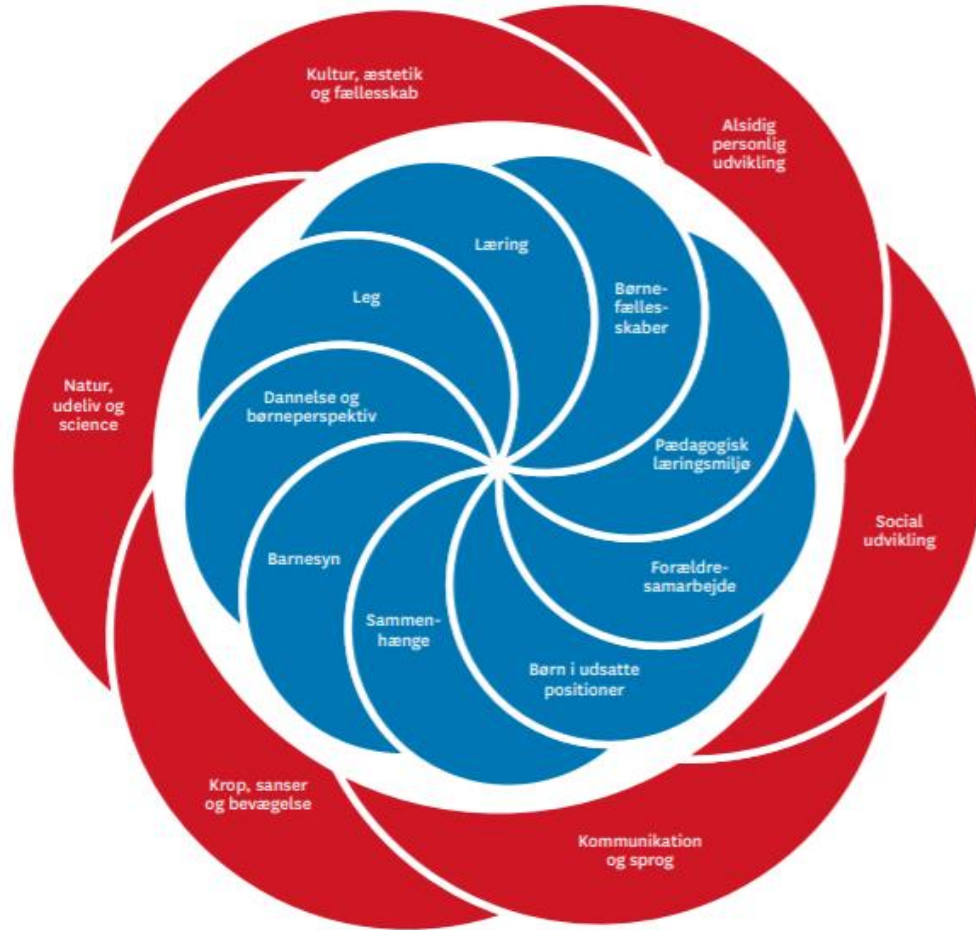
I børnehaven starter børnene fra vuggestuen og udefrakommende børn i Humlebi-gruppen. Gruppen er i perioder et mix af de ældste vuggestuebørn og yngste børnehalebørn. Når børnene er klar til at tage det næste skridt, flyttes de til Sommerfugle-gruppen. De kommende skolebørn samles til aktiviteter i en lille gruppe ½ år før de skal i skole.

Vi har adgang til Harken hallen, som vi benytter os flittigt af til gymnastik og forældrearrangementer. Vi har en madordning i vores hus og bruger måltidet som aktiv læringsrum . Vi har frokostordning fra Fru Hansens kælder, der er 85% økologisk, og som altid er opdateret efter Fødevarestyrelsens anbefalinger i forhold til børn.

Møllehaven åbner alle hverdage kl. 6.30. Mandag til torsdag er der åbent til 16:30, mens vi lukker kl. 16:00 om fredagen. Der er dog mulighed for at få udvidet åbningstid, hvis der af arbejdsmæssige årsager skulle opstå et behov.

I Møllehaven arbejder vi bl.a. ud fra ICDP den anerkendende tilgang. Ganske kort fortalt handler det om relationen mellem voksen og barn, om hvordan omsorgsgiver møder det enkelte barn og justere sig i samspillet. Denne måde at møde hinanden på kan overføres til andre relationer, det styrker vores relationelle kompetencer.

Denne læreplan er udarbejdet af både Vuggestuens og Børnehavens personale i fællesskab. I de enkelte læreplanstemaer har vi valgt at dele det lidt mere op, hvor vi har vurderet, det har været nødvendigt.

Det pædagogiske grundlag

<p>Temaer i det pædagogiske grundlag</p>	<p>Korte retningsgivende refleksioner og eksempler på, hvordan vi i Børnehuset Møllehaven forholder os til temaet.</p>
<p>Børnesyn</p> <p>Hvordan kommer "børnesyn" fra det fælles pædagogiske grundlag til udtryk hos os - og bliver omsat i vores hverdag sammen med børnene?</p>	<p>Alle børn har værdi i sig selv og har betydning for fællesskabet. Derfor arbejder vi bevidst med relationer mellem voksne og børn, samt indbyrdes mellem børnene.</p> <p>De voksne har positive forventninger til børnene og det gør, at børnene tror på, at de mestrer opgaven.</p> <p>I Møllehaven arbejder vi ud fra et resourcesyn, hvor fokus er på barnets styrkesider, og hvordan vi bruger dem i vores arbejde i forhold til de kompetencer, barnet er i gang med at udvikle.</p> <p>Vi opfordrer de større børn til at hjælpe de mindre børn og gøre børnene opmærksomme på, at de er betydningsfulde for fællesskabet.</p> <p>Vi arbejder bevidst med at skabe tryghed og trivsel hos det enkelte barn. Ved overgange, lærings- og legeaktiviteter er dagen organiseret på en måde, der understøtter, at børnene kan deltage med succes, og alle føler sig som en del af fællesskabet.</p>

<p>Dannelse og børneperspektiver</p> <p>Hvordan kommer "dannelse og børneperspektiver" fra det fælles pædagogiske grundlag til udtryk hos os - og bliver omsat i vores hverdag sammen med børnene?</p>	<p>I Møllehaven arbejder vi med demokratisk dannelse i børnehøjde. I organisationsstrukturen er der indtænkt: leg, mulighed for at træffe valg og have indflydelse på egen dag. Vi arbejder ligeledes med børnefællesskabet og samtaler med børnene om, hvordan sociale problemer og konflikter håndteres. Vi bestræber os på at skabe plads og indrette os, så vi derved kan støtte børnenes mulighed for at lege i mindre grupper.</p> <p>Børnenes perspektiver, verbale som nonverbale, inddrages i processen omkring planlægning, udførelse og evaluering af lege- og rutine situationer. Der arbejdes bevidst med at få indsigt i børnenes perspektiver med nysgerrighed for deres interesser.</p> <p>Vi er lyttende og opmærksomme på, at børnene får indflydelse på, hvad de kan lave i Børnehuset.</p>
<p>Leg</p> <p>Hvordan kommer "leg" fra det fælles pædagogiske grundlag til udtryk hos os - og bliver omsat i vores hverdag sammen med børnene?</p>	<p>Vi understøtter børnenes fantasi, rolle- og symbolleg. Vi udvider deres lege og sproglige udvikling ved at spørge nysgerrigt ind til deres leg.</p> <p>Vi arbejder bevidst med at skabe forskellige læringsmiljøer og have forskellige materialer tilgængelige. Vi er opmærksomme på vores egen rolle i legen.</p> <p>Vi hjælper alle børnene med at skabe positive legerelationer gennem guidning og rammesætning og er opmærksomme på om der er brug for andre, nye legerelationer, pauser i løbet af en hel dag.</p>
<p>Læring</p> <p>Hvordan kommer "læring" fra det fælles pædagogiske grundlag til udtryk hos os - og bliver omsat i vores hverdag sammen med børnene?</p>	<p>Børn lærer gennem hele dagen</p> <p>Det pædagogiske personale er opmærksomme på, hvad børnene er optaget af. I fællesskab beskrives oplevelserne, og det giver grobund for læring, samt mulighed for at tilegne sig nye ord og begreber. Vi arbejder bevidst med børnenes læringsmuligheder og inddrager hverdagen og hverdagens rutiner. Vi ser børnene som aktive medspillere og gennem dialog, prøver vi, at få børnene til at få en forståelse af sig selv og andre. Vi er opmærksomme på, hvad børnene er optaget af og hvad der motiverer dem. Vi arbejder med at sætte tydelige og genkendelige rammer for børnene i de daglige rutiner.</p> <p>Vi bruger de 3 læringsrum. Det betyder, at vi vurderer, om vi går foran og opmuntrer, ved siden af for at være støttende og nysgerrige sammen med barnet eller bagved barnet, når det er i gang med en læring.</p>
<p>Børnefællesskaber</p> <p>Hvordan kommer "børnefællesskaber" fra det fælles pædagogiske grundlag til udtryk hos os - og bliver omsat i vores hverdag sammen med børnene?</p>	<p>Vi er opmærksomme på børnegruppen og sikrer, at der er børnefællesskaber for alle børn. Børnene bliver opmuntrer til at deltage i de forskellige legefællesskaber, legefællesskaber kan skifte hen over dagen og vi hjælper de børn der har brug for at komme i gang med at lege. Vi tilpasser aktiviteterne i forskellig sværhedsgrad, så alle børn kan deltage med succes uanset færdigheder. Gennem dialog bestræber vi os på at synliggøre mangfoldigheden og forskelligheden.</p>

	<p>Som voksne er vi positive rollemodeller for børnene ved at forholde os åbent og nysgerrigt til det, der er anderledes. Vi arbejder aktivt med at hjælpe børnene med at løse problemer, italesætte følelser og skabe deltagelsesmuligheder og håndtering af konflikter.</p>
--	---

Det pædagogiske grundlag

<p>Temaer i det pædagogiske grundlag</p>	<p>Korte retningsgivende refleksioner og eksempler på, hvordan vi i Børnehuset Møllehaven forholder os til temaet.</p>
<p>Pædagogisk læringsmiljø</p> <p>Hvordan har vi gennem hele dagen etableret et pædagogisk læringsmiljø, der med leg, planlagte vokseninitierede aktiviteter, spontane aktiviteter, børneinitierede aktiviteter samt daglige rutiner giver børnene mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes.</p>	<p>Det pædagogiske personale har fokus på, at børnene har mulighed for aktiv deltagelse og selvhjælp i rutine situationer i hverdagen, eksempelvis bl.a. Borddækning, garderoben, toiletbesøg , og vi tilbyder vores nærvær og omsorg til den gruppe børn, som er med i rutinen. Gennem guidning og opmuntring får de øje på nye handlemuligheder.</p> <p>Desuden har vi øje for vores indretning i forhold til børnegruppen, og personalet har faglige og didaktiske overvejelser omkring voksen-initiativer.</p> <p>Vi arbejder bevidst med indretning af disse og vores rolle i læringsmiljøerne og vi har øje for muligheder og begrænsninger i vores fysiske læringsmiljø.</p>
<p>Forældresamarbejde</p> <p>Hvordan samarbejder vi med forældrene om barnets og børnegruppens trivsel og læring?</p>	<p>Vi arbejder ud fra en anerkendende tilgang til alle forældre dvs. Vi respekterer forældrenes kultur, værdier og synspunkter. Vi har en systematik, der giver en tæt dialog med alle forældre og afstemmer forventninger til hinanden.</p> <p>Vi får sagt goddag og farvel til både børn og forældre.</p> <p>Vi er åbne og spørger interesseret ind til forældrenes viden, så vi i fællesskab får skabt de bedste betingelser for børnene.</p> <p>Når børnene starter både i vuggestuen og børnehaven, kontakter vi familien og tilbyder en opstartssamtale, hvor vi inddrager forældrenes viden for at skabe den bedste opstart for barnet. Desuden fortæller vi om hverdagens praksis og rutiner.</p> <p>Vi har dialoghjulet samtaler med passende intervaller, og der er altid mulighed for at aftale et ekstra møde, hvis der er behov for det.</p> <p>Vi inddrager vores forældreråd som sparringspartnere i forhold til nye pædagogiske tiltag, omstrukturering, hverdagsbegivenheder og traditionsbundne arrangementer.</p> <p>Vi bruger Aula som kommunikationsredskab, hvor kommunikationen kan gå begge veje.</p>
<p>Børn i udsatte positioner</p> <p>Hvordan skaber vi et pædagogisk læringsmiljø, der tager højde for og involverer børn i udsatte positioner, så børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse fremmes?</p>	<p>Et barn i en udsat position kan spænde vidt. Det kan være et barn, der kortvarigt har udfordringer i hverdagen, til et barn som har brug for en ekstra indsats i en periode. Det kan fx være sproglige vanskeligheder, et barn der oplever de sociale relationer vanskelige, et barn der oplever store forandringer i familien eller et barn der ikke er i trivsel.</p> <p>Ved at have eller søge viden om de enkelte børns trivsel, læring og udvikling, tilpasser vi aktiviteter, rutiner og leg ud fra denne viden.</p>

	<p>Vi har tilknyttet et kompetence- og tværfagligt team, hvor vi kan få rådgivning og sparring til både børn og forældre.</p> <p>Vi har desuden i perioder ansat indsats- og ressourcepædagoger i vores hus. Frem til 2022 har vi en socialrådgiver tilknyttet Møllehaven, som forældre og personale kan få sparring hos.</p> <p>Vi laver aktiviteter i mindre grupper med fokus på hvilke børn, der er gode for hinanden. Her er der mulighed for, at et barn i en udsat position øver sig i det, der er svært, og hvor den voksne har plads til at guide barnet i en positiv retning.</p>
<p>Sammenhænge</p> <p>Hvordan tilrettelægger vi vores pædagogiske læringsmiljø for de ældste børn, så det skaber sammenhæng til børnehaveklassen?</p>	<p>Der er lavet brobygning strategier ved overgangen fra børnehave til skole og SFO. Vi har et godt samarbejde med skolerne, så børnene får den bedst mulige skolestart.</p> <p>Der er lagt en tidsplan for, hvornår vi afholder eksempelvis dialogsamtaler, kontakt til skolen, kontakt på tværs af børnehaverne fx. Skovprojekt, besøg på skolen m.m.</p> <p>Vi lytter og spørger ind til børnenes forventninger og bekymringer i forbindelse med skolestart og arbejder systematisk med at rammesætte og skabe gode overgange.</p>
<p>Inddragelse af lokalsamfundet</p> <p>Hvordan inddrager vi lokalsamfundet i arbejdet med at skabe pædagogiske læringsmiljøer for børn?</p>	<p>Vi tager ud af huset med forskellige aktiviteter i lokalsamfundet, og derved får børnene mulighed for at tilegne sig nye læringsmuligheder/miljøer. Samtidig prøver vi også at synliggøre vores læringsmiljøer, ved at bidrage med læsestof til lokalbladet, med tekst og billeder omkring den hverdag og læring, vi har i Møllehaven.</p> <p>Vi går på besøg ved den lokale maskinstation, besøger en gård i nærheden for at se dyrene og henter juletræ ved en landmand.</p>

1. ALSIDIG PERSONLIG UDVIKLING

Børnegruppens aktuelle sammensætning og børnenes forskellige behov – hvordan ses det i vores læringsmiljø, når det drejer sig om alsidig personlig udvikling

Vuggestue:

Mariehøne-gruppen rummer børn, som både er fuld af gåpåmod og børn, der er forsigtige. Nogle er uprøvede i forhold til at mestre hverdagens rutiner, og andre har udviklet kompetencer, som gør dem meget selvhjulpne.

Børnehaven:

Børnehaven er en blanding af; de stille og forsigtige børn, børn der er nysgerrige på børnehavelivet og børn der har brug for en tæt voksenrelation for, at dagen bliver overskuelig og tryk.

De yngste børnehalebørn starter i Humlebi-gruppen. Det er en mindre gruppe, hvor fokus er på at lære børnehavens hverdag at kende og danne relationer til de andre børn og voksne. Nogle børn flytter fra Mariehøne-gruppen til Humlebi-gruppen, og vi flytter så vidt muligt flere børn på en gang. Andre kommer fra dagpleje og starter enkeltvis på stuen.

Når børnene er klar til at tage det næste skridt, flyttes de til Sommerfugle-gruppen, her er det også gældende, at vi flytter flere børn sammen så børnene har en tryk ven i overgangen. Her er der øget fokus på selvhjulpnehed, robusthed, vedholdenhed og det at være en del af et større børnefællesskab. Barnet går i denne gruppe frem mod skolestart.

Der er også en del tosprogede børn i Møllehaven.

Hvordan kommer læreplanstemaet til udtryk dagen igennem og understøtter børnenes nysgerrighed, gåpåmod, selvværd og bevægelse:

<p>I det fysiske læringsmiljø</p>	<p>Vi bruger hverdagens mange rutiner, bl.a. måltidet, garderoben og badeværelset til at lade barnet øve sig og tilegne sig nye kompetencer og opleve succes ved at kunne selv.</p> <p>Vi deler børnene op i mindre grupper, både i vuggestue og børnehave, i aktiviteter og i spisegrupper.</p> <p>Materialer og legemiljøer er tilgængelige for børnene, så der er mulighed for at børnene kan eksperimentere med materialer, lege og selv gøre sig erfaringer.</p> <p>Vores legemiljø værkstedet er blevet en del af dagligdagen, hvor børnene får mulighed for at gøre sig erfaringer, på egen hånd og med hjælp fra en voksen.</p>
<p>I det psykiske læringsmiljø</p>	<p>Vores møde med børnene er positivt og respektfuld. Personalet er opmuntrende overfor børnene og ser de <i>intentioner</i> og forsøg børnene gør.</p> <p>Personalet opfordrer børnene til at prøve sig selv af og sætter ord på barnets nye tilegnede kompetencer. Fx. "Se, du fik flyverdragten på helt selv!" Hvor har du bare øvet længe, og nu kan du".</p>

	<p>Vi prøver at gøre dagen overskuelig via piktogrammer, både til samling og i garderoben, så dagen bliver forudsigelig og genkendelig for alle børn.</p> <p>Vi har en dialog omkring vores måltid, og i Møllehaven vælger vi at sige, at vi ikke har kræsne børn, men børn der er mere eller mindre øvede og mad modige. Når barnet øver sig, har det har det lov til at sige til og fra og bestemme over sin egen tallerken. Vi vægter ejerskab og selvbestemmelse ved måltidet. Måltidet i Møllehaven er et læringsrum.</p>
I det æstetiske læringsmiljø	<p>Vi har billeder/piktogrammer for at synliggøre dagens rytme og aktiviteter især i vores yngste børnehavegruppe, men også til de børn der har svært ved dagen rytme.</p> <p>Vi bestræber os på at skabe gode rammer for børnene ved måltidet og anser måltidet som et vigtigt læringsmiljø for barnet.</p> <p>Vi har mindre spisegrupper, hvor vi spiser i en fast spisegruppe, som er med til at skabe struktur og genkendelighed for børnene.</p>

Når vi arbejder med alsidig personlig udvikling, kan det ses, at vi står på det DET FÆLLES PÆDAGOGISKE GRUNDLAG i disse konkrete eksempler fra hverdagen:

Læring, leg, børnefællesskaber, børnesyn, dannelse og børneperspektiv:
<p>Vuggestuen: Vuggestuebørnene arbejder med selvhjulpenhed i hverdagen. Blandt andet bliver der løbende arbejdet på at få succesoplevelser ift at kunne gå på toilet. Barnet oplever en personlig succes og anerkendelse fra den voksne i dagligdagen og øver sig på toiletbesøg. Eks. Et barn udtrykker, han gerne vil på toilettet, så snart han får bleen af. Han tisser på toilettet og udviser meget glæde ved det, han råber "jeg har tisset" med glæde i stemmen.</p> <p>I vuggestuen øver vi turtagning, at sætte grænser og lære andres grænser. Den voksne går foran og guider børnene, samt er den voksne bevidst om at fremstå som en god rollemodel. Eks: Vi øver turtagning på badeværelset, hvor der skal vaskes hænder. Vi går på badeværelset i små grupper, for at skabe ro omkring rutinen, samt at den voksne kan være nærværende i relationen til børnene. Børnene venter her på tur for at vaske hænder. Opstår der en konflikt, kan den voksne sætte ord på handlinger og følelser, og hjælpe de enkelte børn igennem konflikten på en anerkendende måde. F.eks. Hov, du kom lige til at skubbe, da hun kom for tæt på dig. Jeg kan se, at hun bliver ked af det nu. Vi kan sige pas på.</p> <p>Børnehaven: Garderoben som læringsmiljø: Når vi går i garderoben, er det med få børn ad gangen, så der bliver plads og tid til, at vi, som voksne, kan være nærværende, støtte og guide børnene til at gøre dem mere selvhjulpne. For børnene giver det en frihed og en glæde at kunne selv. Vi opfordrer børnene til at hjælpe hinanden. Eks: Den voksne opfordrer, at børnene hjælper hinanden. Kan børnene på skift få bukserne over støvlerne At tage jakken på i garderoben er gennem en legende tilgang blevet til noget, de fleste børn mestrer.</p>

Børn i udsatte positioner:
<p>Vuggestue: I vuggestuen bliver der arbejdet i små grupper, hvor børn i udsatte positioner også bliver set, hørt og inkluderet i fællesskabet.</p> <p>Børnehaven: Vi har piktogrammer ude i garderoben, der er med til at gøre garderoben mere overskuelig for de børn, der har det lidt svært med at koncentrere sig. Vi sørger for at der er en voksen tilgængelig, og at der er tid til at øve sig.</p>
Forældresamarbejde:
<p>Vi opfordrer forældrene til at give deres børn succesoplevelser ved at give dem tid til at ville selv, når der er mulighed for det i de hjemlige rammer.</p> <p>Er der ting vi udfordres med her i Møllehaven, spørger vi ind til hvad forældre gør, og om de har bud på, hvordan vi løser udfordringen i fællesskab.</p> <p>Efter henvendelse fra forældre, er vi begyndt at bruge vores tavle i garderoben, hvor vi skriver hvad vi har lavet den enkelte dag og hvis børnene arbejder med” at øve sig”.</p>
Sammenhænge:
<p>Ved at arbejde med børnenes alsidige personlige udvikling.</p> <p>Vi har fokus på vores hverdagsrutiner i hele huset. Børnene bliver sammensat i små grupper, hvor relationerne er i fokus. Vi ønsker at støtte børnenes indbyrdes relationer og skabe et fælles tredje. Vi er opmærksomme på, at vi er rollemodeller, hvor vi er nærværende og aktive i relationen, samt at vi går foran og guider/støtter børnene.</p>

2. SOCIAL UDVIKLING

Børnegruppens aktuelle sammensætning og børnenes forskellige behov – hvordan ses det i vores læringsmiljø, når det drejer sig om alsidig personlig udvikling

Vuggestue:

Vores børnegruppe rummer børn, som både er fuld af gåpåmod og børn, der er forsigtige. Nogle er uprøvede i forhold til at se egne og andres behov, hvor andre allerede har udviklet færdigheder i forhold til de sociale kompetencer.

Børnehave:

Vi er opmærksomme på, at vores børnegruppe kommer med forskellige sociale forudsætninger. Nogle børn har måske ikke mulighed for at øve sig derhjemme (enebørn), hvor andre kommer fra en anden kultur. Nogle børn glider nemmere ind i de sociale børnefællesskaber, og andre skal have voksen guidning for at være en del af børnefællesskabet.

Hvordan kommer læreplanstemaet til udtryk dagen igennem og understøtter børnenes nysgerrighed, gåpåmod, selvværd og bevægelse:

I det fysiske læringsmiljø	<p>Vuggestuen: Vores vuggestue er indrettet med legemiljøer, hvor børnene bl.a. kan lege rollelege, og der er plads til sanglege og fællesskab. Børnene er en del af mindre grupper. I vuggestuen har vi i perioder en udegruppe, hvor børnene spiser formiddagsmad og frokost på legepladsen. Her øver børnene i at dele, vente på tur. Ligeledes øves der på overgangen fra de forskellige aktiviteter.</p> <p>Børnehaven: Vi har forskellige læringsmiljøer og legemiljøer, der styrker børnenes sociale kompetencer bl.a. rollelege, frisør lege, udklædning, legekøkken, læge. Vi har vente-på-tur-spil som Ludo, Uno m.m. Vi har ligeledes konstruktionslegetøj, hvor børnene har mulighed for at samarbejde. Uderummet er indrettet med et værksted, hvor børnene kan øve sig i at give plads til hinanden, vente på tur og hjælpe hinanden.</p>
I det psykiske læringsmiljø	<p>Vuggestuen: De voksne er deltagende i børnenes leg og kommer med små input, som er med til at udvikle legen. De voksne opfordrer børnene til at invitere andre børn med i legen. Vi guider og støtter barnet. De voksne forsøger at sætte ord på nogle handlinger og intentioner mellem børnene i deres leg.</p> <p>Børnehaven: Vi giver børnene mulighed for at opdage nye relationer til hinanden ved at lave forskellige legegrupper. I perioder trækker de ældste børn legevenner.</p>

	<p>Fælles for Møllehaven: Personalet cirkulerer blandt børnene og er til stede og deltager i de aktiviteter og lege, som børnene deltager i og kommer således omkring alle børn. På den måde får vi interaktion med alle børn uanset, hvad de er optaget af.</p>
I det æstetiske læringsmiljø	<p>Vi har bl.a. legetøj, der ligner ting fra den virkelige verden, som vi bruger, når vi leger rolleleg. Vi har spil og kreative materialer.</p> <p>Vi arbejder i perioder med fælles tema og opdeler børnene på tværs af grupperne. De store børn hjælper de mindre børn.</p>

Når vi arbejder med social udvikling, kan det ses, at vi står på det DET FÆLLES PÆDAGOGISKE GRUNDLAG i disse konkrete eksempler fra hverdagen:

<p>Læring, leg, børnefællesskaber, børnesyn, dannelse og børneperspektiv:</p> <p>Vuggestuen: Vi leger rolleleg med børnene i legekøkkenet. Duplo klodser bliver til is. Vi "smager" på det, som børnene serverer og spørger, hvad det er. Vi fantaserer sammen om, at isen er kold eller at kaffen er varm. Vi bruger iPad med billeder af madplaner, som inspiration til hvilken mad, vi forestiller os, vi laver. Vi italesætter overfor børnene de følelser der måtte være på spil. "Se Åge bliver ked af det når du slår ham" "Se så glad hun bliver når du krammer".</p> <p>Børnehaven: Vi leger lege, der har fokus på samspillet, og vi opfordrer børnene til at skabe noget i fællesskab. Eks: Tegne en bilbane enten på papir eller med malertape, som kan bruges i den videre leg. I børnehaven opfordrer vi børnene til at sætte ord på, hvad de føler. Vi guider børnene til at sætte ord på, hvad de ser deres ord/handlinger, gør ved andre. Vi har bl.a. brugt følelseskort og vi har fået sat en stor plakat op med ansigtsudtryk, som viser forskellige slags følelser, og højtlesning, som et fælles tredje til at snakke ud fra og perspektivere til børnenes hverdag. Vi opfordrer børnene til at være lydhør over for andres ideer.</p>
<p>Børn i udsatte positioner:</p> <p>Vuggestue: En pædagog og en gruppe børn sidder og synger sange med fagter. Børnene skiftes til at vælge hvilken sang, der skal synges. Et mindre barn kommer og kigger på. Den voksne spørger om barnet vil være med, og barnet nikker. Den voksne spørger de andre børn, hvor der kan være plads til barnet, der lige er blevet inviteret med i legen. En af de større piger flytter sig lidt og siger: "Her!" Barnet sætter sig og er med i fællesskabet.</p> <p>Børnehaven: Et barn har det svært med at komme ind i gruppen, og det bliver afvist af de andre børn i legen. Barnet kommer og siger: "Jeg har spurgt, men de siger nej." Jeg må ikke være med. Pædagogen anerkender barnets følelser og siger: "Jeg kan godt se, at du bliver ked af det. "Har du lyst til, at vi skal lave en bil bane, så vi kan invitere nogen med i vores leg?" Vi er meget opmærksomme på overgange i hverdagen, hvor vi skærmer og gør overgangen så blid som muligt, som strukturen tillader det.</p>

Forældresamarbejde:
Vuggestue Vi snakker med forældrene om, hvilke børn deres barn leger med i løbet af dagen, så forældrene hjemme også kan snakke om, hvem barnet skal lege med den næste dag. Vi vejleder til, hvordan forældre og børn kan lege sammen hjemme, så barnet her får mulighed for at øve sig i de sociale spilleregler. Vi lytter til forældrene, når de fortæller om, hvad deres barn kan lide at lege med, og hvad de er optaget af sammen.
Børnehaven Vi snakker med forældrene om, hvem deres børn er i gruppe med, og hvem de leger med i løbet af dagen. Ved behov opfordrer vi forældrene til at lave legeaftaler, hvis det er muligt. Flere af vores børn mødes til gymnastik i den lokale hal, hvor vi er med til at formidle kontakten.
Sammenhænge:
På vores fælles personalemøder kigger vi med jævne mellemrum på hvordan børnegruppen er sammensat aktuel da der løbende sker skift for børnene, når de flytter fra Mariehønestuen til Humlebi Stuen og fra Humlebi Stuen til Sommerfugl stuen. For at skabe mest tryghed for barnet er vi voksne opmærksom på omkring relationerne og så vidt det er muligt flytter man sammen med mindst en ven.

3. KOMMUNIKATION & SPROG

Børnegruppens aktuelle sammensætning og børnenes forskellige behov – hvordan ses det i vores læringsmiljø, når det drejer sig om kommunikation og sprog.

Vuggestue:

Børnegruppens aktuelle sammensætning spænder vidt fra at pludre, babytegn, nonverbalt sprog, talesprog og længere samtaler. Nogle børn har brug for tæt visuel kontakt en til en, mens andre børn snakker både med andre børn og voksne og i leg (anvender sproget aktivt i forhold til at kommunikere med omverden). Vi har også tosprogede børn.

Børnehave:

I børnehavedelen har vi tosprogede børn, hvor vi er opmærksomme på sprogudviklingen. Vi har enkelte børn med tale og udtalevanskeligheder, hvor vi har fokus på sprogets udvikling i leg, aktiviteter og rutiner. Vi har en del børn, der er gode til at udtrykke sprogligt.

Hvordan kommer læreplanstemaet til udtryk dagen igennem og understøtter børnenes nysgerrighed, gåpåmod, selvværd og bevægelse:

<p>I det fysiske læringsmiljø</p>	<p>Vuggestue:</p> <p>Vi bruger babytegn med barnet i vuggestuen.</p> <p>Der er altid bøger tilgængelige for børnene. Nogle bøger bruges til dialogisk læsning med børnene.</p> <p>Vi hjælper børnene i konflikter og sætter ord på de involveredes følelser og hensigter.</p> <p>Vi opfordrer børnene til at kalde på hinanden og invitere til leg.</p> <p>Børnehave:</p> <p>Vi har billeder, der fortæller om børnenes hverdag og skal være med til at understøtte dialog mellem barn/barn og barn/voksne.</p> <p>Vi har indrettet et læringsrum hos de ældste børn med bogstaver, tal og tavle, hvor børnene kan øve sig i det skrevne sprog.</p> <p>Vi bruger piktogrammer, der understøtter det talte sprog med billeder.</p> <p>Vi har spil med rim og remser.</p> <p>Vi har bøger i børnehøjde samt månedens bog, som er kopieret, lamineret og hængt op på væggen, som støtte til højt og dialogisk højtlesning.</p> <p>Vi bruger iPad til at arbejde med sproget.</p> <p>Vi bruger plakater og vores natur tavler til samtale.</p>
-----------------------------------	--

I det psykiske læringsmiljø	<p>Personalet bruger sproget aktivt og er opmærksomme på det nonverbale sprog hos børnene. Personalet er opmærksomme på at spejle og hjælpe børnene med at sætte ord på deres følelser og oplevelser.</p> <p>Vi dokumenterer oplevelser og aktiviteter og italesætter dem sammen med børnene.</p> <p>Personalet er nærværende og giver børnene tid til at blive set og hørt, så de får mulighed for at udtrykke det, de har på hjertet gennem leg, aktiviteter og rutiner.</p>
I det æstetiske læringsmiljø	<p>Fælles:</p> <p>Vi udstiller børnenes produkter, tager billeder af processerne og bruger det til at samtale med børnene, om det vi har arbejdet med og været fælles om.</p>

Når vi arbejder med kommunikation og sprog, kan det ses, at vi står på det **DET FÆLLES PÆDAGOGISKE GRUNDLAG** i disse konkrete eksempler fra hverdagen:

<p>Læring, leg, børnefællesskaber, børnesyn, dannelse og børneperspektiv:</p> <p>Vuggestue:</p> <p>I vuggestuen er sprog og læring en proces i evig udvikling. Der er deraf fokus på sprogarbejde i små børnegrupper hvor barnets interesser danner grundlag for det sproglige arbejde, fordi det ligger til grund for barnets relationsdannelse.</p> <p>Vi har i vuggestuen lavet en gruppe der, udover almindeligt sprogarbejde i vuggestuen, har ekstra fokus på at tage hensyn til det enkelte barn og dennes zone for nærmeste udvikling. Dette for at være i stand til at give barnet den succes som er nødvendig for videre udvikling. Her arbejdes meget konkret med små ting i hverdagen som barnet udviser interesse for, samtidig med at et lærende og udviklende samvær skabes. Barnet bliver styrket i at videreudvikle sproget, i nogle tilfælde understøttet af babytegn. Der arbejdes med tur tagningen i samtalen og voksne, der forsøger at udvide samtalen for at styrke barnets interesse for dialogen, er lyttende og nærværende. De voksne forklarer betydningen af ordene og viser en variation i sproget.</p> <p>Der er lavet et læsehjørne, med mulighed for fordybelse i forskellige relevante bøger. På stuen bliver der hængt billeder op, som lægger op til yderligere relevant dialog. Børnene præsenteres for tal og bogstaver. I hverdagen arbejder vi med at styrke barnets motorik som understøttelse for sprogets udvikling.</p> <p>Børnehave:</p> <p>Vi ser måltidet som et pædagogisk læringsmiljø, hvor børnene er med i processen omkring borddækning. Vi snakker om farver på krus og tallerkener, vi tæller antal på porcelæn og bestik. - Under måltidet drøfter vi dagens mad med børnene - hvordan det smager, form, konsistens, hvad er sundt osv. Et læringsrum hvor vi udvider børnenes sprogforståelse.</p> <p>Hos de ældste børn arbejdede vi med Månedens bog med det formål</p> <p>Vi ville skabe et rum hvor det var muligt for børnene at komme ned i arousal og se om det gav mere ro under måltidet</p> <p>Gentagelser og genkendelighed var med til at give god plads til at børnene kan snakke ud fra egne perspektiver. Efter de har hørt historien et par gange, begynder børnene at byde ind med det, de kan huske, og der inddrages naturlige pauser for, at alle børnene kan have en chance for</p>

at sige noget højt undervejs. Børnene får mulighed for, at fortælle historien ud fra billederne på skift. Alle børn, selv de tosprogede børn, vil være med til at udpege billederne og/eller fortælle hvad de kan huske. Nye ord bliver gentaget og uddybet med deres betydninger, og børn som ikke vidste hvad ordet betød i starten, kan fortælle ordets betydning med selvtillid senere.

Børn i udsatte positioner:

Vuggestue:

Når vi har børn med sproglige udfordringer, er vi bevidste om at sætte ord på handlinger og sætte begreber på tingene. Vi arbejder i små grupper, for at tilgodese barnets sproglige udvikling, hvor voksne skaber forudsigelighed, genkendelighed og struktur. Der arbejdes ud fra barnets nærmeste zone for udvikling med henblik på at give barnet de succesoplevelser der er med til at øge barnets interesse for yderligere læring.

Børnehave:

Når vi har børn der har sproglige udfordringer, prøver vi at skabe genkendelighed igennem billeder, rutiner, og en gentagne tydelig struktur, som giver forudsigelighed og genkendelighed for børnene.

Forældresamarbejde:

Vuggestue:

Gennem dialog med forældrene gør vi opmærksom på deres rolle i barnets sproglige udvikling - at kommunikationen i hverdagen understøtter barnets sproglige udvikling. Vi tager billeder fra dagligdagen, så forældrene kan snakke med børnene omkring det derhjemme. Vi laver fredags opslag på aula, som viser ugen, og vi skriver kort til billederne.

Børnehave:

Vi formidler til forældrene, hvor vigtig den sproglige kommunikation er i hverdagen i familien. I børnehaven prøver vi at understøtte fortællingen med billeder fra hverdagen. Vi bruger Aula som en platform til at sætte billeder fra hverdagen i børnehaven, så forældrene har et udgangspunkt for dialog med børnene. Vi spørger forældrene, hvad børnene siger om de forskellige tiltag, vi har i børnehaven, og bruger børnenes udsagn til evaluering og justering af rammerne.

Sammenhænge:

Allerede tidligt i barnets liv har det at kunne kommunikere betydning for barnets trivsel og udvikling. Derfor er vi opmærksomme på at give barnet mulighed for at kunne give udtryk for deres behov enten nonverbalt eller verbalt. Vi understøtter den sproglige udvikling i alle læreplanens 6 temaer, via personalets måde at kommunikere på. Vi anvender et nuanceret specifikt sprog sammen med børnene, og der er fokus på, at børnene selv er aktive samtalepartnere. Vi har tal og bogstaver som understøtter dem.

4. KROP, SANSER & BEVÆGELSE

Børnegruppens aktuelle sammensætning og børnenes forskellige behov – hvordan ses det i vores læringsmiljø, når det drejer sig om krop, sanser og bevægelse

Vuggestuen:

Vi har børn der kravler, går, løber, klatrer, hopper og børn der har motorisk uro i kroppen. Vi vægter fælles motoriske lege for alle, hvor børnene kommer op i arousal, samt at børnene kan komme ned i arousal, som en stille stund hvor et enkelt barn gynges i et roligt rum med afslapningsmusik. Planlagte motoriske aktiviteter er lige så vigtige som børnenes egne initiativer til motorisk udvikling.

Børnehaven:

I vores 2 børnegrupper har vi fokus på at give børnene mulighed for at udforske og eksperimentere med de forskellige måder man kan bruge kroppen.

Vi har i børnegrupperne børn der har en del uro i kroppen og skal udfordres. Vi arbejder med at komme i lav og høj arousal afhængigt af hvad der udfordrer børnene. Børnene kan have svært ved selv at regulere deres arousal.

Nogle børn er også udfordret på selvhjulpnehed, hvor vi udfordrer dem i garderoben jf. tidlige eksempel i alsidig personlig udvikling.

Hvordan kommer læreplanstemaet til udtryk dagen igennem og understøtter børnenes nysgerrighed, gåpåmod, selvværd og bevægelse:

I det fysiske læringsmiljø	<p>Vi har i Møllehaven et Tarzan Rum hvor børnene får udfordret hele bevægelsesapparatet. Der er et net hvor der kan gåes armgang, samt klatrevæg, der kræver koordination som styrker både arme og ben. Børnene laver selv løbe lege på vores store madras hvor både balance og udholdenhed udfordres. Børnene finder sig selv på bevægelseslege. Rummet bruges både af vuggestue og børnehavn.</p> <p>Desuden har vi en mobil motorikbane, hvor børnene kan bygge og konstruere nye baner.</p> <p>Hallen er blevet inddraget i ugens program i hele huset, hvor vi tager mindre grupper med. Her er der fokus på bl.a. grov motoriske lege med en motorikbane og boldlege, samt regel lege for de ældre børn.</p> <p>På vores legeplads er der også skabt læringsmiljøer der giver børnene mulighed for at bruge og udforske forskellige måder, at bruge deres krop og sanser på. Der er forskelligt sanse-underlag, bakker, cykelbane, gynger mm.</p> <p>Desuden bruger vi både garderoben og badeværelset som et læringsrum og udnytter hverdagens rutiner til at være nærværende og hjælpe børnene igennem den læreproces omkring at få en kropsfornemmelse og kropsbevidsthed imens de øver sig i at være selvhjulpne.</p> <p>Desuden har vi arbejdet med sanserne gennem yoga.</p>
I det psykiske læringsmiljø	Som medarbejder er vi opmærksomme på at introducere de muligheder der ligger i de fysiske læringsmiljøer. Medarbejderne gør det ved at deltage eller guide børnene, når der er brug for hjælp. Derudover er vi medansvarlige for at alle børn får deltagelsesmuligheder.

	<p>Eks: Ved de stille børn. Jeg kan se du kigger ind i Tarzan Rummet skal jeg hjælpe med at spørge om du må være med.</p> <p>Eks fra garderoben: Jeg kan se det er svært for dig at få de strømper på, vi øver lige så vi klarer det sammen.</p>
I det æstetiske læringsmiljø	<p>I forhold til vores sanser, taler vi med børnene om for eksempel vores yoga aktiviteter så børnene får mulighed for at sætte egne ord på oplevelserne. Vi spørger ind til yogaøvelser, bl.a. hvad er svært og hvad er let. Det kan også være i en løbeleg ude på bakken, hvor de voksne spørger ind til hvordan det mærkes at komme op i fart.</p> <p>Vi bruger musikken til at bevæge os til, samt til at understøtte en stemning – stille musik når kroppen er i ro og høj musik/stemme når kroppen skal være vild.</p> <p>Vi bruger kreative udtryk i det fysiske miljø til at inspirere børnene til at bruge kroppen på forskellige måder. Børnene spejler sig i hinanden.</p>

Når vi arbejder med krop, sanser & bevægelse, kan det ses, at vi står på det DET FÆLLES PÆDAGOGISKE GRUNDLAG i disse konkrete eksempler fra hverdagen:

Læring, leg, børnefællesskaber, børnesyn, dannelse og børneperspektiv:
<p>Vuggestue:</p> <p>Vi bruger rutinen omkring bleskift som læringsmiljø.</p> <p>Det ser vi ved at personalet opfordrer børnene til at tage del i processen. Fx. "Kan du skubbe dine bukser ned og spænde bleen op." "Kan du smide bleen i skraldespanden?" "Du må finde en ny ble i skuffen." "Der står 5 på din ble, så du må tage en ny der hvor der står 5 på skiltet." Børn der viser interesse får også mulighed for at øve toiletbesøg.</p> <p>Børnehave:</p> <p>Vi arbejder med krop og bevægelse både i Møllehaven men også i Hallen som står til vores disposition det meste af ugen. Her leges bevægelseslege, vi laver motorikbaner der udfordrer både kroppen og sanserne. Sistema musiktimen giver også muligheder for sang og musik som understøtter børns motoriske udvikling, bevægelsesglæde, og dannelse med hensyn til at være en del af børnefællesskabet.</p>
Børn i udsatte positioner:
<p>Vuggestue:</p> <p>Vi skaber plads til at børnene kan få oplevelser i mindre grupper, fx. En voksen og to børn på tur eller på badeværelset så der er plads til at guide og støtte når det bliver svært. Vi planlægger aktiviteter fx. Tur til hallen hvor vi sætter fokus på at lave aktiviteter som understøtter børnenes udvikling.</p> <p>Børnehave og vuggestue:</p> <p>Vi guider og hjælper de børn der har det svært og tager udgangspunkt i den enkeltes barn udviklingszone og vi fejrer succeserne.</p>
Forældresamarbejde:
<p>Vi opfordrer forældrene til at lade deres barn gøre alt det, som er muligt. Bl.a. gå ind i vuggestuen og børnehaven fra bilen. Få tid til at øve af og påklædning i garderoben og hjemme.</p> <p>Vi inspirerer med materiale fra vores yoga aktivitet og opfordrer forældrene til også at udfordre deres børn motorisk fx lade dem gå balance, ud i ujævnt terræn m.m.</p> <p>Personalet indgår i dialog med forældre, for at samarbejde omkring børns motoriske og sanselige udvikling, når børnene har brug for ekstra støtte.</p>

5. NATUR, UDELIV OG SCIENCE

Børnegruppens aktuelle sammensætning og børnenes forskellige behov – hvordan ses det i vores læringsmiljø, når det drejer sig om alsidig personlig udvikling

Vuggestue:

Vores børnegruppe er sammensat af børn der er under 1 år og frem til alderen 3 år. De har forskellige måder at udforske, undersøge og eksperimentere med deres omverden, og der er også bred forskel på hvor længe de trives med at være ude.

Børnehaven

Vi har børn der gerne vil ud på legepladsen eller på tur og derved får sig erfaringer fra naturen og udeliv. Børn og voksne er ofte på tur i nærområdet og bruger naturen til at snakke og bearbejde de oplevelser de har haft undervejs. Andre børn har en lidt mere forsigtig tilgang til natur, udeliv og science og skal støttes og inspireres af de voksne.

Hvordan kommer læreplanstemaet til udtryk dagen igennem og understøtter børnenes nysgerrighed, gåpåmod, selvværd og bevægelse:

I det fysiske læringsmiljø	<p>Legepladsen er indrettet med sandområder, gynger, legehus, forskellige køretøjer, en stor bakke og lærings-tavler. Vores legeplads har buske, træstubbe, vilde højbede og træer. Vi har skov med og uden stier i nærheden.</p> <p>Det giver bl.a. børnene mulighed for at opleve forskellige fugle og insekters færden.</p> <p>Ex. En gruppe børn og en voksen vender i træstubben og myldrer forskellige dyr. Der snakkes om dyrene og efterfølgende kigger vi på om dyrene kan ses på vores lærings tavle.</p> <p>Børnene har adgang til vand, som kan opfordrer til leg.</p> <p>Børnene har en kasse med forskellige værktøjer til at undersøge og opleve naturen og livet i jorden, her blandt andet forstørrelsesglas.</p> <p>Ex: En voksen og nogle børn er ved at grave i sandkassen. De finder to små magneter, som hænger fast på skovlen. De finder et glas og begynder at undersøge det, der sidder fast på magneten. Altså magnetisk materiale i sandet.</p>
I det psykiske læringsmiljø	Der er mulighed for at udforske legepladsen på egen hånd som barn, og sammen med en voksen. Den voksne er deltagende ved at vise hvordan de forskellige steder kan bruges og bruge inspirationen til at skabe en nysgerrig tilgang til det vi finder.
I det æstetiske læringsmiljø	Vi skaber, sammen med børnene, billeder af det vi oplever fx. ved at bruge materialer fra naturen. Vi laver udstillinger bl.a. på vores hegn udenfor, så det bliver muligt for børnene at tale med deres forældre om de oplevelser, vi har i Møllehaven.

Når vi arbejder med natur, udeliv & science, kan det ses, at vi står på det DET FÆLLES PÆDAGOGISKE GRUNDLAG i disse konkrete eksempler fra hverdagen:

Læring, leg, børnefællesskaber, børnesyn, dannelse og børneperspektiv:
<p>Vuggestue: En gruppe børn går rundt og leger på legepladsen. En pige står ved en busk og kigger nysgerrigt "hvad har du fundet" pigen viser en snegl. Pædagogen kalder de andre børn hen til pigen. "Prøv at se, der er fundet en snegl". Vi kigger på sneglen, mens den kravler på pigens hånd. "Hvad er det der?" Pigen prikker på sneglens krop, og hvad skete der nu? Pigen siger, "den blev væk"! "Ja, hvor er sneglen nu?" spørger pædagogen. Pigen kigger på sneglen, "der inde...". "Ja- den er kravlet ind i sit sneglehus... du kom til at prikke på den og sneglen blev forskrækket, og kravlede ind i sit hus".</p> <p>Børnehave: Børn og voksne tager ofte på ture ud af huset. Vi er bl.a. i plantagen og følger med i naturens gang året rundt. Vi finder dyr, planter og insekter. Tilbage i børnehaven snakker vi om dyrene ud fra vores natur tavler der hænger på legepladsen. Vi finder bl.a. ud af hvor mange ben de har og hvad de spiser.</p>
Børn i udsatte positioner:
Vi arbejder i mindre grupper med temaet, så det bliver overskueligt og trygt sammen med en voksen at udforske udelivet og naturen.
Forældresamarbejde:
<p>Når vi arbejder med temaet, inddrager vi forældrene ved at spørge, om de vil bidrage med eksempelvis naturmaterialer.</p> <p>Det kunne være at samle kastanjer og andre naturmaterialer som vi kan bruge i pædagogiske aktiviteter Når vi snakker om vejr og vind, har børnehavebørnene fået små opgaver med hjem som de skal løse sammen med deres forældre. For eksempel, hvilken temperatur er det hos jer derhjemme.</p>

6. KULTUR, ÆSTETIK & FÆLLESSKAB

Børnegruppens aktuelle sammensætning og børnenes forskellige behov – hvordan ses det i vores læringsmiljø, når det drejer sig om kultur, æstetik og fællesskab.

Vi har børn der kommer fra flere forskellige kulturer og som medarbejder, er vi bevidste om at forholde os åbent og nysgerrig til børnenes kultur og inddrager det i vores pædagogiske arbejde for derved også, at udvide børnenes forståelse af forskellige kulturer.

Gennem dialog og deltagelse opfordrer vi børnene til at være nysgerrige og eksperimenterende.

Vi stiller materiale til rådighed så de børn der af natur er nysgerrige har mulighed for at eksperimentere videre.

Hvordan kommer læreplanstemaet til udtryk dagen igennem og understøtter børnenes nysgerrighed, gåpåmod, selvværd og bevægelse:

I det fysiske læringsmiljø	<p>Som nævnt andre steder i læreplanen er vores læringsmiljø omkring måltidet et godt miljø at arbejde med børnenes forståelse omkring madkultur både herhjemme, men også i andre lande. Måltidet er også en kontekst, hvor børnene kommer til at snakke meget om deres oplevelser udenfor børnehaven, og disse kan nemt indebære kulturelle fænomener som fx. højtider og traditioner, samt hvad børnene har hørt og oplevet i forbindelse med rejser til andre lande, krig og erfaringer med andre sprog. I disse tilfælde støtter de voksne samtaler, så alle kan deltage, stille spørgsmål og høre hvad der bliver sagt.</p> <p>Vi har legemiljøer der opfordrer til rollelege og fantasi, køkken, dukkekrog hvor børnene kan lege lege fra deres hverdag.</p> <p>Vi har indrettet et værksted med vores kreative materialer stående fremme.</p> <p>Vores musikinstrumenter er synlige og tilgængelige sammen med de voksne.</p> <p>Vi har udklædningstøj på stuerne.</p> <p>Børnene får mulighed for at komme ud til kulturelle institutioner som fx teatret, biografen og kunstmuseet. Her får de erfaringer med og kan deltage i aktiviteter omkring kunst og kultur.</p>
I det psykiske læringsmiljø	<p>Vi planlægger forskellige aktiviteter hvor børnene har mulighed for at bidrage med egne ideer og personalet prøver at motivere børnene til at reflektere og eksperimentere på egen hånd. Aktiviteterne er åbne, så alle børn kan deltage med succes uanset færdighed. Vi arbejder aktivt på at skabe deltagelsesmuligheder, og hjælper børnene med at kommunikere med hinanden.</p>

	Alle børn har mulighed for at deltage i fællesskaber med jævnaldrende under rammer hvor vi arbejder med at understøtte fællesskaber i børnegruppen. Personalet er rollemodeller ved at møde børnene med varme og ordentlighed.
I det æstetiske læringsmiljø	<p>Vi bruger musik og sang til at eksperimentere med både sprog, bevægelse og fællesskab.</p> <p>Vi har året rundt forskellige temakasser vi drager frem og arbejder med i hverdagen.</p> <p>Vi leger sanglege med musik og kreative projekter som teater og eventyr. Vi udstiller børnenes egne materialer både inde og ude i Møllehaven, så de og deres forældre kan snakke om hvilke oplevelser de har haft i løbet af dagen.</p> <p>Børnene deltager i at pynte stuerne, synge sange og lave aktiviteter til forskellige højtider, og de hermed bliver aktive deltagerne i traditioner forbundet med de forskellige højtider.</p>

Når vi arbejder med Kultur, æstetik & fællesskab, kan det ses, at vi står på det DET FÆLLES PÆDAGOGISKE GRUNDLAG i disse konkrete eksempler fra hverdagen:

Læring, leg, børnefællesskaber, børnesyn, dannelse og børneperspektiv:
<p>Vi prøver at skabe en genkendelig hverdag for alle børnene i Møllehaven. Vi har faste aktiviteter og rutiner der gør dagen overskuelig.</p> <p>Vi har traditioner, der går igen år efter år, som vi også justerer med jævne mellemrum afhængig af den børnegruppe vi har.</p> <p>Vuggestue og Børnehave Eksempel I forhold til vores Luciaoptog, som en årrække var forbeholdt pigerne, har vi arbejdet med temaet mangfoldighed og dermed ændret praksis så alle børn der har lyst til at gå Lucia, har mulighed for at deltage. Vi deltager i de tilbud kulturinstitutioner tilbyder. Fx besøg på Museum, Teater, Bibliotek m.m.</p>
Børn i udsatte positioner:
<p>Vi arbejder i små overskuelige grupper og ved ture ud af huset sørger vi for at ekstra personale deltager hvis det skønnes nødvendigt.</p> <p>Hvis et barn i en periode har svært ved at være en del af fællesskabet, eller finde en ven, finder vi plads til at få børn kan lave forskellige aktiviteter med en voksen, for derved at skabe mulighed/rummet for igen at blive en del af et fællesskab.</p>
Forældresamarbejde:
<p>Fælles: Vi opfordrer forældrene til at bidrage, når vi arbejder med forskellige temaer. For eksempel: til jul har børnene en lille julefortælling med hjemmefra. Vi spørger også om forældrehjælp omkring forskellige arrangementer i Møllehaven.</p>

Systematisk evaluering 2023

Vi vil gerne opnå at:	Ved at undersøge, dokumentere og analysere vores praksis ved vi nu at:	Derfor vil vi fremover:
<p>At børnene trives i trygge rammer. Ikke alle trives i et større fællesskab og vi vil gerne som personale vær med til at skabe de bedste betingelser for børnefællesskaberne</p>	<p>Vi har haft fokus på vores børnegrupper og efter tilsynet arbejdet med at arbejde bevidst med, så vidt det er muligt indenfor rammerne at arbejde med mindre børnegrupper</p> <p>Ved jævnlig at evaluere hvordan vi samler vores børn og lave små justeringer kan vi se, at især de yngste børn i Møllehaven profiterer af det .</p>	<p>Vi vil fortsætte med så meget som muligt i løbet af dagen at være i mindre børnegrupper</p>
<p>Vi vil, ved at få kigget på vores interesse miljøer ,skabe rammer for at der i Møllehaven både er lege og interesse miljøer dermed arbejde med vores fokuspunkt,hvordan kan vi med arbejde med sproget i de forskellige temaer af læreplanen.</p>	<p>Vi har i Møllehaven haft overvejende legemiljøer, men ville gerne både have lege og interesse miljøer.</p> <p>Interessemiljøer giver mulighed for at skærpe børnenes nysgerrighed og personalet får en øvebane gennem samtalen for at blive " klogere" sammen. Barnet får mulighed for at udvide sit sprog og sin forståelse og personalet får en viden om hvor er børnenes Nuzo</p>	<p>Fortsætte med at have fokus på om vi har de interessemiljøer der passer til den aktuelle børnegruppe.</p>